

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2021

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on julkaissut 13.10.2022 vuosikertomuksensa varainhoitovuodelta 2021 ja se esitellään talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle 6.12.2022. EU:n vuotuinen vastuuvapausmenettely käynnistyy julkaisusta ja vuosikertomusta käsitellään neuvoston budjettikomiteassa tammi- ja helmikuussa 2023. Neuvoston suosituksesta vastuuvapauden myöntämiseksi EU:n komissiolle varainhoitovuodelta 2021 päätetään neuvostossa viimeistään maaliskuussa 2023. Suositus toimitetaan Euroopan parlamentille, jonka on tarkoitus päättää vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle täysistunnossaan toukokuussa 2023.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus toimitetaan vakiintuneen käytännön mukaisesti ja käsittelyaikataulu huomioiden PeL 97 §:n mukaisena selvityksenä eduskuntaan.

Suomen kanta

Suomi pitää myönteisenä sitä, että tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan tarkastuslausun EU:n tilien luotettavuudesta sekä tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta varainhoitovuodelta 2021.

Suomi pitää valitettavana tilintarkastustuomioistuimen antamaa kielteistä lausuntoa EU:n talousarvion menojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuimen arvioima virhetaso vuonna 2021 ylittää kahden prosentin olennaisuusrajan kokonaisvirhetason ollessa 3,0 prosenttia. Virhetaso on hieman kohonnut vuosien 2019 ja

2020 arvioidusta 2,7 prosentista. Kokonaistilanne vastaa kuitenkin pitkälti aiempaa. Kulujen korvaamiseen perustuvien maksujen virhetaso on edelleen korkea 4,7 prosenttia, mutta tukioikeuksiin perustuvien maksujen virhetason jää alle kahden prosentin olennaisuusrajan.

Suomi katsoo, että komission on jatkettava toimenpiteitä kulujen korvaamiseen liittyvien maksujen virhetason pienentämiseksi. Varainhoitoa on parannettava uuden monivuotisen rahoituskehyskauden ohjelmien käynnistyessä kaikilla aloilla sääntöjä ja hallinnointia yksinkertaistamalla. Samalla on myös huomioitava valvonnan kustannustehokkuus. Lisäksi Suomi kiinnittää huomiota tilintarkastustuomioistuimen havaintoihin EU:n talousarvion maksamatta olevien sitoumusten määrästä ja kehottaa komissiota toimittamaan ajantasaista tietoa tilanteen kehityksestä sekä vahvistamaan toimia, joilla maksamattomien sitoumusten määrää vähennetään pitkällä tähtäimellä.

Suomi pitää tärkeänä, että tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen avulla saadaan jatkossakin riippumaton, kattava ja mahdollisimman vertailukelpoinen kuva EU:n talousarvion toimeenpanon sääntöjenmukaisuudesta ja varainhoidon tilasta.

Suomi katsoo, ettei tilintarkastustuomioistuimen havaintojen pohjalta ole olemassa erityisiä syitä olla esittämättä vastuuvapauden myöntämistä komissiolle varainhoitovuodelta 2021.

Suomi katsoo, että myös virastoille ja yhteisyrityksille voidaan suositella vastuuvapauden myöntämistä varainhoitovuodelta 2021, mikäli ne antavat neuvoston käsittelyn edetessä asianmukaiset selvitykset toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tilintarkastustuomioistuimen esittämien havaintojen johdosta.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa vuosittain EU:n tilinpäätöksen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta. Tarkastustensa pohjalta tilintarkastustuomioistuin on laatinut varainhoitovuotta 2021 koskien vuosikertomuksen EU:n talousarvion toteuttamisesta, erillisen kertomuksen EU:n talousarvion tuloksellisuudesta sekä yhteenvedot virastoja ja yhteisyrityksiä koskevista tarkastuksista.

EU:n talousarviota koskeva vuosikertomus sekä virastojen tarkastuksista laadittu yhteenveto on julkaistu lokakuussa 2022. EU:n talousarvion tuloksellisuutta koskeva kertomus sekä yhteisyritysten tarkastuksista laadittu yhteenveto julkaistaan marraskuun aikana. Tilintarkastustuomioistuimen kertomusten tietojen pohjalta neuvostossa valmistellaan tammi-helmikuussa 2023 komissiota koskeva vastuuvapaussuositus varainhoitovuodelta 2021. Lisäksi neuvostossa valmistellaan EU:n talousarviosta rahoitettavia virastoja ja yhteisyrityksiä koskevat erilliset vastuuvapaussuositukset.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus EU:n talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuodelta 2021

Yhteenveto ja kehitys vuonna 2021

- Tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan tarkastuslausunnon EU:n vuoden 2021 tilien luotettavuudesta. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan vuoden 2021 tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta tuloksesta ja sen varoista ja vastuista vuoden lopussa kansainvälisten julkissektorin tilinpäätösstandardien mukaisesti. Myös tulojen osalta annetaan aiempien vuosien tapaan puhdas lausunto.

- Ensimmäistä kertaa tilintarkastustuomioistuin antaa erillisen lausunnon elpymis- ja palautumistukivälineen menojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Perusteena omalle lausunnolle on se, että elpymis- ja palautumistukiväline on väliaikainen väline, jonka toteutus ja rahoitus poikkeavat olennaisesti monivuotisten rahoituskehysten puitteissa tapahtuvasta tavanomaisesta talousarviovarojen käytöstä. Tilintarkastustuomioistuin toteaa lausunnossaan, että elpymis- ja palautumistukivälineen menot vuonna 2021 ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.
- EU:n talousarviosta vuonna 2021 suoritettujen menojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta tilintarkastustuomioistuin antaa kielteisen lausunnon. Menojen kokonaisvirhetasoksi arvioidaan 3,0 prosenttia, mikä ylittää kahden prosentin olennaisuusrajan. Luku on hieman korkeampi kuin edellisten vuosien 2019 ja 2020 arvioitu virhetaso (2,7 prosenttia). Tilintarkastustuomioistuimen mukaan havaittujen virheiden vaikutukset varainhoitovuoden menoihin ovat olennaisia ja laajalle ulottuvia.
- Kulujen korvaamiseen perustuvien suuririskisten menojen osuus oli 63,2 prosenttia tilintarkastustuomioistuimen tarkastamasta perusjoukosta. Osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin se oli 59 prosenttia perusjoukosta. Muutos johtuu erityisesti koheesiomenojen kasvusta. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, että kulujen korvaamisesta aiheutuvien menojen virhetaso on 4,7 prosenttia, mikä ylittää olennaisuusrajan. Korkeimmat virhetasot liittyvät tutkimushankkeiden kuluihin (sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous), investointeihin alueelliseen ja maaseudun kehittämiseen (koheesio, palautumiskyky ja arvot sekä luonnonvarat ja ympäristö) sekä kehitysyhteistyöhankkeiden kuluihin (naapurialueet ja muu maailma). Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että virheriski on suuri, kun menoihin sovellettavat säännöt ovat monimutkaiset.
- Tilintarkastustuomioistuimen tarkastamista menoista 36,8 prosenttia oli tuki- ja muihin oikeuksiin perustuvia vähäriskisiä menoja, jollaisia ovat opiskelija- ja tutkimusapurahat (sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous), viljelijöille maksettavat suorat tuet (luonnonvarat ja ympäristö) sekä EU:n henkilöstön palkat ja eläkkeet (EU:n yleinen hallinto). Näiden menojen virhetaso jää tilintarkastustuomioistuimen arvion mukaan alle kahden prosentin olennaisuusrajan.
- Maksamattomia sitoumuksia oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 341,6 miljardia euroa, mikä on enemmän kuin edellisenä vuonna. Kuitenkin on huomioitava, että määrästä 251,7 miljardia euroa liittyi EU:n talousarvioon ja 89,9 miljardia euroa Next Generation EU -välineeseen (elpymisrahoitus). EU:n talousarvion maksattamatta olevat sitoumukset vähenivätkin merkittävästi vuoden 2020 lopun ennätystasosta (303,2 miljardia euroa).
- Covid-19-matkustusrajoitukset vaikuttivat edelleen tarkastustyöhön ja estivät useimmissa tapauksissa tilintarkastustuomioistuinta toimittamasta tarkastuksia paikan päällä. Tästä syystä suurin osa tilintarkastustuomioistuimen työstä toteutettiin asiakirjatarkastusten ja etähaastattelujen avulla. Vaikka paikan päällä tehtävien tarkastusten puuttuminen voi lisätä havaitsemisriskiä, tilintarkastustuomioistuin pystyi tarkastettavilta hankitun evidenssin perusteella saattamaan tarkastustyönsä loppuun ja tekemään sen perusteella johtopäätöksiä.
- Suomea koskien tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessa kiinnitetään tänäkin vuonna myönteistä huomiota siihen, että Euroopan rakenne- ja investointirahastojen kauden 2014-2020 täytäntöönpanossa Suomen 79 prosentin käyttöaste on jäsenmaista parhaiden joukossa. Lisäksi tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksia kohdistui vuonna 2021 Suomen hallinnoimiin maatalousrahastoihin sekä rakennerahojen tarkastusviranomaisen työhön.

Luku 1: Tarkastuslausuma varainhoitovuodelta 2021

Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että tilinpäätös ei sisällä olennaisia virheellisyyksiä.

Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Toimien sääntöjenmukaisuuden osalta tilintarkastustuomioistuin antaa erilliset lausunnot elpymis- ja palautumisvälineen menojen sekä EU:n talousarvion menojen osalta. Elpymis- ja palautumistukivälineen osalta tilintarkastustuomioistuin toteaa menojen olevan kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset. Erillistä lausuntoa perustellaan sillä, että kyseessä on väliaikainen väline, jonka toteutus ja rahoitus poikkeavat olennaisesti monivuotisten rahoituskehysten puitteissa tapahtuvasta tavanomaisesta talousarviovarojen käytöstä.

Sen sijaan EU:n talousarvion menojen osalta tilintarkastustuomioistuin arvioi kokonaisvirhetasoksi 3,0 prosenttia, mikä ylittää kahden prosentin olennaisuusrajan (vuonna 2020 arvioitu kokonaisvirhetaso 2,7 prosenttia). Virhetaso oli olennainen erityisesti suuririskisissä menoissa, jotka perustuvat pääasiassa kulujen korvaamiseen ja joihin sovelletaan usein mutkikkaita sääntöjä. Näissä menoissa virhetasoksi arvioitiin 4,7 prosenttia ja niiden osuus perusjoukosta oli 63,2 prosenttia (vuonna 2020 virhetaso 4,0 prosenttia ja osuus 59 prosenttia). Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausunto on kielteinen, koska sen havaitsemat virheet ovat olennaisia ja laajalle ulottuvia.

Edustavan otoksen valitsemiseksi tilintarkastustuomioistuin jaotteli tilien perustana olevista toimista koostuvan tarkastettavan perusjoukon suuririskisiin ja vähäriskisiin menoihin. Jaottelun pohjana oli tilintarkastustuomioistuimen riskianalyysi, joka perustui aiempiin tarkastustuloksiin ja hallinto- ja valvontajärjestelmien arviointeihin.

Tilintarkastustuomioistuimen mukaan virheriski on pienempi, kun menoihin sovellettavat säännöt ovat yksinkertaisia. Tämän tyyppiset menot kattavat lähinnä tukioikeuksiin perustuvia maksuja. Niiden yhteydessä edunsaajien on täytettävä tiettyjä ehtoja, jotka usein ovat yksinkertaisia. Menot kattavat myös osan hallintomenoista (EU:n virkamiesten palkat ja eläkkeet).

Virheriski on suuri, kun menoihin sovellettavat säännöt ovat monimutkaisia. Tämä koskee etenkin kulujen korvaamiseen perustuvia maksuja, joiden yhteydessä edunsaajien on esitettävä niille aiheutuneisiin tukikelpoisiin kuluihin liittyviä maksupyyntöjä. Edunsaajien on tätä varten osoitettava, että niiden toiminta on tukikelpoista, minkä lisäksi niiden on toimitettava evidenssiä niille aiheutuneista korvaukseen oikeuttavista kuluista. Näin tehdessään edunsaajien on usein noudatettava monimutkaisia sääntöjä sen suhteen, mitkä kulut voidaan sisällyttää hakemuksiin (tukikelpoisuussäännöt) ja millaiset kulut katsotaan asianmukaisesti aiheutuneiksi (julkisia hankintoja tai valtiontukea koskevat säännöt).

Covid-19-matkustusrajoitukset estivät useimmissa tapauksissa edelleen tilintarkastustuomioistuinta toimittamasta tarkastuksia paikan päällä. Tästä syystä suurin osa tilintarkastustuomioistuimen työstä toteutettiin asiakirjatarkastusten ja etähaastattelujen avulla. Vaikka paikan päällä tehtävien tarkastusten puuttuminen voi lisätä havaitsemisriskiä, tilintarkastustuomioistuin pystyi tarkastettavilta hankitun evidenssin perusteella saattamaan tarkastustyönsä loppuun ja tekemään sen perusteella johtopäätöksiä.

Luku 2: Talousarvio- ja varainhallinto

Varainhoitovuonna 2021 EU:n talousarvion maksumäärärahoja käytettiin enemmän kuin sitoumusmäärärahoja. Myös vahvistetussa vuoden 2021 talousarviossa oli enemmän

maksumäärärahoja kuin maksusitoumusmäärärahoja. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan tämä on ensimmäinen kerta 40 vuoteen, kun näin tapahtui. Maksusitoumuksia tehtiin yhteensä 113,4 miljardia euroa, mikä on vain 68 prosenttia käytettävissä olleesta kokonaismäärästä. Sen sijaan lähes kaikki EU:n talousarvion maksumäärärahat käytettiin maksujen ollessa 163,6 miljardia euroa eli 97 prosenttia käytettävissä olleista määrärahoista.

Maksusitoumusten alhainen käyttöaste on seurausta ohjelmakauden 2021-2027 hitaasta käynnistymisestä. Alakohtainen lainsäädäntö viivästyi johtuen pitkälti covid-19-pandemiasta ja komission toisesta monivuotista rahoituskehystä koskevasta ehdotuksesta, joka annettiin toukokuussa 2020. Viivästymisestä johtuen vuoden 2021 yhteisesti hallinnoitujen rahastojen sitoumusmäärärahoja siirretään varainhoitovuosille 2022-2025 ja maksut jäsenvaltioille suoritetaan alun perin suunniteltua myöhemmin.

Päättyneen ohjelmakauden 2014-2020 yhteisesti hallinnoitujen Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI) täytäntöönpano on tilintarkastustuomioistuimen mukaan parantunut ja käyttöaste aiempia vuosia suurempi. Vuonna 2021 jäsenvaltiot käyttivätkin pääasiassa vanhan ohjelmakauden rahoitusta eikä uuden ohjelmakauden 2021-2027 ohjelmista suoritettu juurikaan maksuja. Jäsenvaltioiden ERI-rahastojen rahoituksen kumulatiivinen käyttö vaihtelee edelleen huomattavasti. Irlanti, Suomi, Kypros ja Viro ovat saaneet yli 75 prosenttia niille osoitetuista määristä. Sen sijaan Kroatia, Slovakia, Malta, Tanska ja Romania ovat saaneet alle 60 prosenttia niille sidotuista määristä. Kun otetaan huomioon ohjelmien lähestyvä päättymisen, paine käyttää kaikki varat määrärahojen vapauttamisen välttämiseksi on erityisen merkittävä monissa jäsenvaltioissa.

Väliaikainen Next Generation EU -väline käynnistettiin kesäkuussa 2021, jolloin uusi omista varoista tehty päätös tuli voimaan ja mahdollisti elpymisvälineeseen liittyvän lainanoton. Komissio voi myöntää varoja Next Generation EU -välineestä vuoden 2023 loppuun asti ja suorittaa maksuja vuoden 2026 loppuun asti. Next Generation EU -väline koostuu elpymis- ja palautumistukivälineen avustusmuotoisesta tuesta, avustusmuotoisesta lisärahoituksesta kuudelle EU:n talousarvion ohjelmalle sekä elpymis- ja palautumistukivälineen lainoihin perustuvasta osasta, joka on takaisin maksettavaa tukea eikä kuulu tilintarkastustuomioistuimen analyysin piiriin.

Vuoden 2021 lopussa Next Generation EU -välineen sitoumukset olivat 143,5 miljardia euroa. Ennakkomaksut ja maksut olivat yli 53,6 miljardia euroa. Neuvosto oli hyväksynyt vuoden 2021 loppuun mennessä 22 kansallista elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja 20 jäsenvaltiota oli saanut yhteensä 36,4 miljardia euroa ennakkorahoitusta. Vain yksi jäsenvaltio ehti saada vuonna 2021 maksun välitavoitteiden saavuttamisen perusteella.

Vuoden 2021 lopussa maksattamatta olleet sitoumukset olivat yhteensä 341,6 miljardia euroa. Näistä 251,7 miljardia euroa liittyi EU:n talousarvioon ja 89,9 miljardia euroa Next Generation EU -välineeseen. EU:n talousarvion maksattamatta olevat sitoumukset vähenivät merkittävästi vuoden 2020 lopun historiallisesta ennätystasosta (303,2 miljardia euroa). Komission arvioiden perusteella tilintarkastustuomioistuin odottaa EU:n talousarvion ja Next Generation EU -välineen maksattamatta olevien sitoumusten kasvavan 460 miljardiin euroon vuonna 2023, minkä jälkeen niiden odotetaan jälleen vähenevän. Next Generation EU -välineen maksut on määrä saada päätökseen vuoden 2026 loppuun mennessä, minkä jälkeen Next Generation EU -välineen maksattamatta olevia sitoumuksia ei pitäisi enää olla jäljellä. Venäjän Ukrainaa vastaan helmikuussa 2022 aloittama hyökkäyssota on aiheuttanut epävarmuutta, jota ei oteta huomioon tilintarkastustuomioistuimen arvioissa.

Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että vuosien 2021-2027 monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä on käytettävissä lyhyempi aika yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin piiriin kuuluvien varojen käyttöön kuin aiemmissa monivuotisissa rahoituskehyksissä.

Next Generation EU -välineen rahoitus ja lisätoimenpiteet, joita voidaan ottaa käyttöön Venäjän Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan vuoksi, lisäävät käynnissä olevan täytäntöönpanotoiminnan määrää. Tilintarkastustuomioistuimen viime vuonna korostamat haasteet, jotka liittyvät näiden rahastojen hallinnointiin ja valvontaan sääntöjen noudattamisen ja moitteettoman varainhoidon varmistamista silmällä pitäen, ovat edelleen olemassa.

Tilintarkastustuomioistuin korostaa EU:n talousarvioon kohdistuvien riskien ja ehdollisten velkojen kasvaneen erityisesti Next Generation EU- ja SURE-välineistä myönnettyjen lainojen myötä. Myös Venäjän Ukrainaa vastaan aloittama hyökkäyssota lisää EU:n budjettitarpeita.

Suosituksissaan tilintarkastustuomioistuin kehottaa komissiota pitämään budjettivallan käyttäjät tietoisina maksattamatta olevien sitoumusten kehitykseen vaikuttavista tekijöistä ja ryhtymään tarkoituksenmukaisiin toimiin maksamattomien sitoumusten vähentämiseksi pitkällä aikavälillä. Lisäksi komission olisi seurattava tiiviisti kasvavaa riskiä siitä, että EU:n talousarvioon kohdistuvat ehdolliset velat toteutuvat Venäjän Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan yhteydessä, ja toteutettava tarvittaessa toimia sen varmistamiseksi, että riskinlieventämisvälineillä on riittävät valmiudet.

Luku 3: Tulot

- 239,6 miljardia euroa
- Virhetaso ei ole olennainen

EU:n tuloista 48,2 prosenttia oli peräisin bruttokansantuloon (BKTL) perustuvasta omasta varasta, 7,9 prosenttia perinteisistä omista varoista, joihin kuuluvat tuontitullit, ja 7,5 prosenttia arvonlisäveroon perustuvista omista varoista.

Lisäksi vuonna 2021 otettiin käyttöön uusi muovipakkausjätteeseen perustuva oma vara, jonka osuus tuloista oli 2,5 prosenttia. Kyseinen uusi oma vara lasketaan soveltamalla yhdenmukaista verokantaa kussakin jäsenvaltiossa syntyvän kierrättämättömän muovipakkausjätteen painoon. Tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2021 tarkastus kohdistui ennustedatan laatimisprosessiin.

Ulkoinen käyttötarkoitukseensa sidottu tulo, joka liittyy pääasiassa varoihin, jotka on otettu lainaksi rahoitustuen antamiseksi jäsenvaltioille Next Generation EU -välineen puitteissa, muodosti 23,2 prosenttia EU:n tuloista.

EU:lla on myös muita tulonlähteitä. Merkittävimpiä näistä olivat EU:n sopimuksiin ja ohjelmiin liittyvät rahoitusosuudet ja palautukset (8,3 prosenttia EU:n tuloista). Tällaisia olivat esimerkiksi maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien sääntöjenmukaisuuden tarkastamiseen ja hyväksymiseen liittyvät tulot sekä EU:n ulkopuolisten maiden EU:n ohjelmiin ja toimiin maksamat rahoitusosuudet.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastusevidenssi osoittaa kokonaisuutena tarkasteltuna, että tulojen virhetaso ei ole olennainen. Tarkastetut tuloihin liittyvät järjestelmät olivat yleisesti ottaen vaikuttavia. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin, että sen eräissä jäsenvaltioissa arvioimat perinteisten omien varojen keskeiset sisäisen valvonnan menettelyt ja komission osalta arvioitu alv-varaumien ja perinteisiä omia varoja koskevien avointen kohtien hallinnointi olivat yhä jatkuvien puutteiden vuoksi vain osittain vaikuttavia.

Lisäksi tilintarkastustuomioistuimien havaitsi, että useiden komission tullitoimintasuunnitelmaan sisältyvien tullivajeen kaventamista edistävien toimien täytäntöönpano oli viivästynyt. Tämä voi kasvattaa riskiä, että perinteisiä omia varoja ei saada kerättyä täysimääräisinä.

Tarkastustensa pohjalta tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio ryhtyy toimiin Italian perinteisiä omia varoja koskevien selvitysten luotettavuuden varmistamiseksi, parantaakseen alv-varaumiin hallinnointia sekä parantaakseen taloudellisten riskien arviointia tullialalla.

Luku 4: Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous

- 18,5 miljardia euroa
- Virhetaso on olennainen
- Arvioitu todennäköisin virhetaso: 4,4 prosenttia (3,9 prosenttia vuonna 2020)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeesta 1 'Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous' rahoitetaan EU:n investointeja ja ohjelmia, joilla edistetään tutkimusta ja innovointia, Euroopan laajuisten liikenneverkkojen kehittämistä, viestintä-alaa, energia-alaa, digitaalista muutosta ja sisämarkkinoita sekä avaruuspolitiikkaa. Pääasiallinen tutkimuksen ja innovoinnin ohjelma on edelleen Horisontti 2020 -puiteohjelma. Monivuotisen rahoituskehyksen otsake sisältää myös suuria infrastruktuurihankkeita, jotka kuuluvat Verkkojen Eurooppa -välineeseen. Lisäksi se sisältää avaruusohjelmia (Galileo, EGNOS ja Copernicus). Otsake käsittää myös InvestEU-rahaston, jonka tavoitteena on saada liikkeelle julkisia ja yksityisiä investointeja toteutuskumppaneiden investoinneille annettavan EU:n talousarviotakuun avulla.

Komissio hallinnoi suurinta osaa näiden ohjelmien menoista suoraan tai toimeenpanovirastojen kautta. Menot muodostuvat hankkeisiin osallistuvilla julkisilla tai yksityisillä edunsaajilla myönnettävistä avustuksista. Komissio maksaa edunsaajille ennakkorahoitusta, kun avustussopimus on tehty, ja korvaa myöhemmin ennakkorahoituksella vähennettynä sellaiset edunsaajien ilmoittamat kulut, jotka kuuluvat EU:n rahoitettavaksi. Avaruusohjelmia hallinnoidaan yleensä välillisesti komission ja erityisten täytäntöönpanoelinten (kuten Euroopan avaruusjärjestön) välillä tehtyjen valtuutus sopimusten perusteella. InvestEU-rahoitusvälineiden täytäntöönpanosta vastaa pääasiassa joko Euroopan investointipankki tai Euroopan investointirahasto, jotka puolestaan käyttävät rahoituksen välittäjiä.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastus kattoi tilastollisesti edustavasti kaiken tyyppisiä menoja eri ohjelmista. Lisäksi tarkastus koski komission käyttämiä tutkimusohjelmien hallinnointiin tarkoitettuja tietoteknisiä järjestelmiä sekä komission antamia tietoja vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa.

Horisontti 2020 -puiteohjelma muodosti edelleen suurimman osan otoksesta. Tilintarkastustuomioistuimien on aiemmin raportoinut ohjelmasuunnittelun ja komission valvontastrategian parannuksista Horisontti 2020 -ohjelman osalta. Tiedot yksinkertaistukset, erityisesti välillisten kustannusten kiinteämääräisen prosenttiosuuden vahvistaminen, ovat voineet vähentää virheriskiä. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastustyön tulokset osoittavat kuitenkin, että tämä ei ole alentanut virhetasoa alle kahden prosentin olennaisuusrajan. Säännöt, jotka koskevat Horisontti 2020 -puiteohjelman henkilöstökulujen ilmoittamista, ovat yksinkertaistamispyrkimyksistä huolimatta edelleen monimutkaiset, ja henkilöstökulujen laskeminen on edelleen merkittävä virhelähde kuluilmoituksissa. Muiden ohjelmien ja toimien osalta tilintarkastustuomioistuin havaitsi muun muassa hankintamenettelyyn

liittyviä sääntöjenvastaisuuksia, kahdesti ilmoitettuja ja korvattuja urakoita, puitesopimukseen sisällyttämättömien kulujen korvaamista sekä tukeen oikeuttamattoman omaisuuserän rahoittamista.

Tilintarkastustuomioistuin arvioi lisäksi komission avustusten ja asiantuntijoiden hallinnoinnissa käyttämää eGrants-sovelluspakettia. Sovelluspaketissa on yhdistetty järjestelmät, jotka kattavat prosessin kaikki osa-alueet. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi rajoitetun tarkastuksensa perusteella, että järjestelmät on integroitu tietotekniikkaympäristöön hyvin. Komissiolla on valvontakehyksensä edellyttämät yleiset rahoitustiedot hankkeista ja se voi pyytää kaikki tarvittavat kirjanpito tiedot lisävalvontaa tai tarkastusta varten. Edunsaajien kirjanpitojärjestelmät eivät kuitenkaan ole yhteydessä raportointijärjestelmään eivätkä laajamittaiset automaattiset valvontamenettelyt ole mahdollisia.

Komission vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa esitetty arvioitu riskitaso maksamishetkellä on 1,3 prosenttia. Tämä prosenttiosuus on sekä olennaisuusrajan että sen vaihteluvälin alapuolella, jota tilintarkastustuomioistuin soveltaa arvioituun virhetasoon. Tilintarkastustuomioistuin katsoo tästä syystä, että komission jo toteuttamista toimenpiteistä huolimatta taso esitetään edelleen liian alhaisena. Tilintarkastustuomioistui-
men arvioima otsakkeen kokonaisvirhetaso vuodelle 2021 oli 4,4 prosenttia.

Tilintarkastustuomioistuin suosittelee komissiolle, että sen olisi voimakkaasti kannustettava henkilöstökuluja koskevan ohjatun it-toiminnon käyttöön ja annettava edunsaajille ohjeita tukikelpoisuuteen liittyen erityisesti Horisontti-ohjelmissa. Komission olisi parannettava Horisontti 2020 -puiteohjelman nykyisiä ennakotarkastuksia siten, että niiden avulla havaitaan ja poistetaan mahdolliset tukeen oikeuttamattomat mukautukset. Komission olisi edelleen parannettava ohjeita riippumattomille tarkastajille, joiden kanssa edunsaajat ovat tehneet sopimuksen todistuksen antamisesta taloutta koskevista selvityksistä. Tarkoituksena on vähentää lukuisia puutteita, joita tilintarkastustuomioistuin on havainnut näitä todistuksia koskevien tarkastustensa yhteydessä. Lisäksi komission olisi seuraavaa tutkimusohjelmaa varten selvittävä, onko eGrants-sovelluspakettiin sisältyviä, riskinarviointiin ja automaattisiin tarkastuksiin liittyviä toimintoja mahdollista laajentaa.

Luku 5: Koheesio, palautumiskyky ja arvot

- 80,1 miljardia euroa
- Virhetaso on olennainen
- Arvioitu todennäköisin virhetaso: 3,6 % (3,5 % vuonna 2020)

Koheesio, palautumiskyky ja arvot -otsakkeen varojen käyttö keskittyy EU:n eri jäsenvaltioiden ja alueiden välisten kehityserojen vähentämiseen (alaotsake 2 a) sekä toimiin, joilla tuetaan ja suojellaan EU:n arvoja, mikä lisää EU:n kykyä palautua nykyisistä ja tulevista haasteista (alaotsake 2 b). Alaotsakkeen 2 a (taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus) rahoitusta myönnetään Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), koheesiorahaston, Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja Verkkojen Eurooppa -välineen kautta. Alaotsakkeen 2 b (palautumiskyky ja arvot) rahoitusta puolestaan myönnetään Erasmus+-ohjelman kaltaisista ohjelmista, useista pienemmistä järjestelmistä ja covid-19-pandemian torjumiseksi perustetuista erityisistä välineistä.

Koheesiopolitiikan rahastot (EAKR, koheesiorahasto ja ESR) vastaavat valtaosasta tämän otsakkeen menoista, ja komissio ja jäsenvaltiot hallinnoivat varoja yhdessä. EU osarahoittaa monivuotisia toimenpideohjelmia, joista ohjataan rahoitusta hankkeisiin. Muihin kuin yhteistyössä hallinnoituihin ohjelmiin myönnettävää EU:n rahoitusta hallinnoivat komission pääosastot joko suoraan tai välillisesti kumppaniorganisaatioiden tai muiden viranomaisten tuella.

Tilintarkastustuomioistuिन tarkastaa menot sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt ne. Vuonna 2021 tilintarkastustuomioistuimen testaamissa tapahtumissa yksilöitiin ja kvantifioitiin virheitä, jotka kaikki liittyivät alaotsakkeeseen 2 a. Ohjelmien tarkastusviranomaisien aiemmin havaitsemat virheet ja jäsenvaltioiden ohjelmaviranomaisten tekemät rahoitusoikaisut huomioon ottaen tilintarkastustuomioistuिन arvioi virhetasoksi 3,6 prosenttia. Pelkän alaotsakkeen 2 a arvioitu virhetaso oli 4,1 prosenttia.

Tilintarkastustuomioistuimen arvioimaan virhetasoon vaikuttivat eniten tukeen oikeuttamattomat hankkeet ja kulut, sisämarkkinasääntöjen rikkominen (erityisesti valtiontukea koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen) sekä olennaisten todentavien asiakirjojen puuttuminen. Virheiden määrään vaikuttivat hallintoviranomaisten heikko päätöksenteko, esimerkiksi tukeen oikeuttamattomien hankkeiden tai sääntöjenvastaisen valtiontuen hyväksyminen. Yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen avulla voidaan vähentää sekä edunsaajien hallinnollisen työn määrää että virheitä.

Tilintarkastustuomioistuिन arvioi lisäksi 23 tarkastusviranomaisen työtä mukaan lukien Suomen tarkastusviranomaisen. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset tarkastuksen kohteina olleista jäsenvaltioista viiden viime vuoden ajalta osoittavat, ettei tällä hetkellä käytössä olevilla valvontamenettelyillä vielä kyetä riittävästi tasapainottamaan koheesion alaan liittyviä suuria toimintariskejä. Tämä koskee etenkin hallintoviranomaisia, joiden tekemät tarkastukset ovat yhä osittain tehottomia pyrittäessä ehkäisemään ja havaitsemaan edunsaajien ilmoittamiin menoihin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia. Vaikka tarkastusviranomaisilla on keskeinen tehtävä koheesion varmennuskehyksessä, vaikuttava hallinnon valvonta on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa sekä toimien tuloksellisuus että niiden toteuttaminen oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Arvioituun virhetasoon vaikuttaa eniten hallintoviranomaisten heikko päätöksenteko, esimerkiksi tukeen oikeuttamattomien hankkeiden tai sääntöjenvastaisen valtiontuen hyväksyminen. Tilintarkastustuomioistuिन on myös havainnut, että tarkastusviranomaiset raportoivat tämän tyyppisistä virheistä suhteellisen vähän. Tilintarkastustuomioistuिन toteaa, että hyvä yhteistyö hallinto- ja tarkastusviranomaisien välillä parantaa tarkastusten laatua ja siten vähentää virheiden määrää.

Suosituksissaan tilintarkastustuomioistuिन kehottaa komissiota muistuttamaan hallintoviranomaisia yksinkertaisia kustannusvaihtoehtoja sovellettaessa käytettävistä menetelmistä, varmistamaan että kansallisiin järjestelmiin perustuvien ohjelmien toimilla edistetään ohjelman tavoitteiden saavuttamista, muistuttamaan ohjelmaviranomaisia suorittamaan tukikelpoisuustarkastuksia, varmistamaan että covid-19-rokotteiden ennako-ostopimuksia noudatetaan sekä muistuttamaan tarkastusviranomaisia velvoitteista koskien jäljitysketjua ja otantamenettelyitä. Lisäksi tilintarkastustuomioistuिन kehottaa komissiota antamaan vuotuisissa toimintakertomuksissaan tietoja jäsenvaltioita vastaan käynnissä olevista oikeusvaltiomenettelyistä ja niiden vaikutuksista kyseisten maiden valvontajärjestelmistä saatavaan varmuuteen.

Luku 6: Luonnonvarat ja ympäristö

- 56,8 miljardia euroa
- Virhetaso on lähellä olennaisuusrajaa
- Arvioitu todennäköisin virhetaso: 1,8 % (2,0 % vuonna 2020)

Menoala kattaa yhteisen maatalouspolitiikan, yhteisen kalastuspolitiikan ja osan ympäristö- ja ilmastotoimiin liittyvistä EU:n menoista. Yhteisen maatalouspolitiikan osuus luonnonvarojen alan menoista on 97 prosenttia. Yhteisen maatalouspolitiikan menoja hallinnoidaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ja ne jakaantuvat Euroopan maatalouden

tukirahastosta viljelijöille maksettaviin suoriin tukiin ja maatalouden markkinatoimenpiteisiin sekä maaseuturahastosta tuettaviin maaseudun kehittämistoimiin. Muut menot koostuvat ympäristö- ja ilmastotoimia koskevista EU:n menoista, jotka käsittävät Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmat ja Life-ohjelman.

Viljelijöille maksettavat suorat tuet ovat tukioikeuksiin perustuvia menoja ja edunsaajat saavat tukimaksuja täytettyään tietyt ehdot. Tämän kaltaisten maksujen virheriski on alhaisempi kuin kulujen korvaamiseen perustuvien maksujen kohdalla, kunhan niihin liittyvät ehdot eivät ole monimutkaisia. Sen sijaan tukikelpoisuusehdot, joita sovelletaan useimpiin maaseudun kehittämiseen, markkinatoimenpiteisiin ja muihin menoihin, ovat monimutkaisempia kuin suorien tukien kohdalla. Näin ollen myös virheriski on suurempi.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastukset kattoivat menoja 18 jäsenmaassa mukaan lukien Suomessa. Tarkastusten perusteella tilintarkastustuomioistuin totesi luonnonvarojen alan virhetason olevan lähellä olennaisuusrajaa. Arvioitu kokonaisvirhetaso on 1,8 prosenttia. Tarkastuksen tuloksista ilmenee, että monivuotisen rahoituskehityksen tämän otsakkeen menoista 67 prosenttia muodostavissa suorissa tuissa virhetaso ei ollut olennainen ja että virhetaso oli puolestaan kokonaisuutena katsottuna yhä olennainen niillä 33 prosenttia menoista muodostavilla menoaloilla, jotka tilintarkastustuomioistuin on määrittänyt riskialttiiksi (maaseudun kehittäminen, markkinatoimenpiteet, meri- ja kalastustoimet, ympäristö ja ilmastotoimet).

Suosituksissaan tilintarkastustuomioistuin kehottaa komissiota tukemaan uuden teknologian käyttöä virheiden ehkäisemisessä ja jakamaan jäsenvaltioille tietoa parhaista käytännöistä sekä varmistamaan että covid-19-kriisiin liittyvä väliaikaisen M21-toimenpiteen rahoitus kohdistuu tukikelpoisiin edunsaajiin.

Luku 7: Muuttoliike ja rajaturvallisuus sekä turvallisuus ja puolustus

- 3,2 miljardia euroa
- Pienen otoksen takia todennäköistä virhetasoa ei ole arvioitu

Menoala käsittää erilaisia muuttoliikkeeseen ja rajaturvallisuuteen (monivuotisen rahoituskehityksen otsake 4) sekä turvallisuuteen ja puolustukseen (otsake 5) liittyviä toimintapolitiikkoja.

Otsakkeen 4 'Muuttoliike ja rajaturvallisuus' menoista suurin osa liittyi edellisen ohjelmakauden 2014–2020 hankkeiden ja ohjelmien loppuun saattamiseen turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) ja ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen (ISF-BV) puitteissa. Komissio hallinnoi näiden rahastojen täytäntöönpanoa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Toinen merkittävä otsakkeen 4 menoala on rahoitus kolmelle erillisvirastolle, jotka toteuttavat aktiivisesti EU:n keskeisiä prioriteetteja muuttoliikkeen ja rajaturvallisuuden aloilla (Euroopan unionin turvapaikkavirasto EUAA, Euroopan raja- ja merivartiostovirasto Frontex sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto eu-LISA).

Monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeeseen 5 'Turvallisuus ja puolustus' kuuluvaa turvallisuuden osa-alueeseen sisältyy loppurahoitus sisäisen turvallisuuden rahaston poliisiyhteistyön rahoitusvälineen (ISF-P) kauden 2014–2020 osalta ja ydinvoimaloiden käytöstäpoiston rahoitus (EU:n taloudellinen tuki ydinlaitosten käytöstä poistamiseen Bulgariassa, Liettuassa ja Slovakiassa). Lisäksi siihen sisältyy rahoitus kolmelle EU:n erillisvirastolle turvallisuuden alalla (Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus EMCDDA, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto Europol ja Euroopan

unionin lainvalvontakoulutusvirasto CEPOL). Puolustuksen osa-alueeseen sisältyy Euroopan puolustusrahasto, jolla tuetaan yhteistyöhön perustuvia puolustushankkeita kaikissa tutkimus- ja kehittämisvaiheissaan.

Tilintarkastustuomioistuimen toimeenpanemat tarkastukset tuottivat tietoa yleistä tarkastuslausumaa varten, mutta koska otos ei ollut edustava, niin otsakkeiden virhetasosta ei annettu arviota. Tarkastetuissa tapahtumissa havaittiin virheitä, jotka koskivat puutteita todentavissa asiakirjoissa, tukikelvottomia menoja ja julkisia hankintoja.

Tarkastusten perusteella tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio antaisi lisäohjeita edunsaajille ja jäsenvaltioiden viranomaisille todentavan asiakirja-aineiston keräämisestä ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamisesta. Lisäksi komission olisi valvottava paremmin menojen tukikelpoisuutta erityisesti hätäavun osalta komission suoraan hallinnoimissa toimitissa.

Luku 8: Naapurialueet ja muu maailma

- 10,9 miljardia euroa
- Pienen otoksen takia todennäköistä virhetasoa ei ole arvioitu

Menoala käsittää useita rahoitusvälineitä, etenkin uuden naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI-Globaali Eurooppa) sekä liittymistä valmisteleavan tukivälineen. Siihen kuuluvat myös humanitaarisen avun määrärahat.

NDICI-Globaali Eurooppa -välineen yleisenä tavoitteena on puolustaa ja edistää EU:n arvoja, periaatteita ja keskeisiä etuja maailmanlaajuisesti sekä auttaa edistämään monenvälisyyttä ja vahvempia kumppanuuksia EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Välineeseen on sisällytetty aiemmin Euroopan kehitysrahastoista rahoitettu yhteistyö Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren kumppanimaiden kanssa ja yhteistyötä rahoitetaan nyt samasta välineestä kuin EU:n naapuruuspolitiikkaa.

Tilintarkastustuomioistuin toteutti tarkastuksia yleistä tarkastuslausumaa varten, mutta koska otos ei ollut edustava, niin otsakkeen virhetasosta ei pystytty esittämään arviota. Otoksen pienestä koosta huolimatta tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset vahvistavat, että virheriski kyseisessä monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeessa on suuri. Tyypillisiä tarkastuksissa havaittuja virheitä olivat menojen tukikelvottomuus ja puutteet todentavissa asiakirjoissa sekä virheet julkisissa hankinnoissa.

Suosituksissaan tilintarkastustuomioistuin kehottaa komissiota varmistamaan maksusitoumusten ja ennakkomaksujen asianmukaisen huomioimisen ennen maksujen suorittamista, vahvistamaan valvontamenettelyitä laadittaessa rahoitussopimuksia sekä ilmoittamaan toimintakertomuksissa jäännösvirhetason selvityksen perusjoukon ulkopuolelle jätetyt sopimukset.

Luku 9: EU:n yleinen hallinto

- 10,7 miljardia euroa
- Ei olennaisia virheitä

Hallintomenoja ovat henkilöstömenot ja eläkkeet, joiden osuus hallintomenojen kokonaismäärästä on noin 68 prosenttia, sekä kiinteistöihin, laitteisiin, energiaan, viestintään ja tietotekniikkaan liittyvät menot. Tilintarkastustuomioistuin arvioi edellisvuosien tapaan, että virhetaso on alle olennaisuusrajan.

Suosituksissaan tilintarkastustuomioistuimien toteaa Euroopan parlamentille, että sen olisi tarkistettava ohjeensa, jotka koskevat julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltamista poliittisissa ryhmissä. Sen olisi lisäksi ehdotettava parlamentin puhemiehistölle näiden sääntöjen tarkistamista, jotta ne saataisiin paremmin vastaamaan varainhoitoasetusta. Sen olisi seurattava sääntöjen soveltamista paremmin. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin suosittaa Euroopan ulkosuhdehallinnolle, että se parantaisi koulutusta ja ohjeistusta EU:n edustustoille hankintasääntöjen soveltamisesta ja paikallisen henkilöstön rekrytointimenettelyistä.

Luku 10: Elpymis- ja palautumistukiväline

- 46,4 miljardia euroa
- Ei olennaisia virheitä

Vuonna 2021 tilintarkastustuomioistuimen työ kattoi ensimmäistä kertaa maksun, joka suoritettiin elpymis- ja palautumistukivälineestä. Tämä ainoa välineestä vuonna 2021 suoritettu maksu osoitettiin Espanjalle. Elpymis- ja palautumistukiväline on tärkein osa Next Generation EU -pakettia, jonka tarkoituksena on tukea elpymistä covid-19-pandemian vaikutuksista. Elpymis- ja palautumistukiväline on väliaikainen väline, jota käytetään ja rahoitetaan tavalla, joka poikkeaa olennaisesti monivuotisten rahoituskehysten talousarviomenoista. EU:n talousarviomenot perustuvat kulujen korvaamiseen ja/tai tiettyjen ehtojen noudattamiseen. Sen sijaan elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä maksu suoritetaan jäsenvaltioille, kun ne saavuttavat ennalta määritettyjen välitavoitteet tai tavoitteet.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen perusjoukko koostui ainoasta vuoden 2021 maksuerästä eli Espanjalle suoritetusta maksusta ja siihen liittyvän ennakkomaksun kirjanpidollisesta selvittämisestä. Tarkastus kattoi suoritetun maksun sääntöjenmukaisuuden. Tilintarkastustuomioistuin perusti arvionsa maksujen suorittamiselle asetettuun ehtoon eli siihen, oliko neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä määritetyt välitavoitteet ja tavoitteet saavutettu tyydyttävästi. Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että sen hankkima tarkastusevidenssi osoittaa kokonaisuutena katsoen, että yhtä 52:sta Espanjalle suoritettuun ensimmäiseen maksuun liittyvistä välitavoitteista ei ollut saavutettu tyydyttävästi. Komissio ei ole vielä määritellyt menetelmää välitavoitteen tai tavoitteen saavuttamatta jäämisen vaikutusten määrälliseen arviointiin. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että virhe ei ole olennainen.

Suosituksissaan tilintarkastustuomioistuin toteaa, että komission olisi perusteltava selkeästi operatiivisiin järjestelyihin ja täytäntöönpanopäätöksen sisältyvien osatekijöiden huomioiminen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Lisäksi komission olisi kehitettävä menetelmä keskeytettävän määrän määrittämiseen ja parannettava välitavoitteiden ja tavoitteiden arvioinnin dokumentointia.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus EU:n virastoista varainhoitovuodelta 2021

Tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa esitetään yhteenveto tilintarkastustuomioistuimen vastuulle kuuluviin 44 EU:n viraston ja unionin muun elimen tarkastuksiin varainhoitovuodelta 2021.

Tilintarkastustuomioistuin antoi puhtaan tarkastuslausunnon kaikkien 44 viraston tilinpäätöksestä. Vastaavasti tilintarkastustuomioistuin arvioi virastojen tulojen olevan kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Tilintarkastustuomioistuin antoi vakiomuotoiset puhtaat tarkastuslausunnot 43 viraston tilinpäätösten perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että näiden virastojen maksut olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset. Varauman sisältävän lausunnon sai yksi virasto eu-LISA (tietojärjestelmien hallinnointi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella) jo toisena vuonna peräkkäin. Syynä varaukseen olivat virheelliset menot julkisiin hankintoihin ja sopimuksiin liittyen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 287 ja 319 artikla.

Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitosääntöjen artikkelit 254-263.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen, johon on liitetty toimielinten vastaukset.

Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa talousarvion valvontavaliokunta (CONT), jonka laatiman mietinnön pohjalta täysistunto äänestää vastuuvapauden myöntämisestä. Komission vastuuvapauden osalta raportoina toimivat Jeroen Lenaers ja Monika Hohlmeier (EPP).

Euroopan parlamentin aikataulun mukaan talousarvion valvontavaliokunnan äänestykset ovat helmi-maaliskuussa ja täysistuntoäänestys vastuuvapaudesta toukokuussa 2023.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö pyytää kannanotot ja mahdolliset muut kommentit tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin ja komission vastineisiin asianomaisilta viranomaisilta Suomen kannan muodostamiseksi EU-käsittelyä varten.

EU-asioiden jaosto 34 (budjetti- ja hallintoasiat) kirjallinen menettely 4.-8.11.2022.

Eduskuntakäsittely

PeL 97 §:n mukainen selvitys eduskuntaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksella pyritään vaikuttamaan EU:n varainkäyttöön ja varainhallintaan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus varainhoitovuodelta 2021
(<https://www.eca.europa.eu/>).

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus EU:n virastoista
(<https://www.eca.europa.eu/>).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Toni Tiala, VM/VVC, p. 02955 30361, toni.tiala@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1317/2022

Liitteet**Viite**